

Отже, на нашу думку, для однакового розуміння віднесення готування до вчинення злочину або замаху на вчинення злочину до злочинів певної категорії за тяжкістю, з урахуванням положень ст. 68 КК України, вважаємо за необхідне внести зміни до положень ст. 12 Кримінального кодексу України, в якій передбачити частину 7 такого змісту:

«7. При вирішенні питання про віднесення готування або замаху на злочин до злочинів невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжких або особливо тяжких злочинів мають враховуватись положення ч. 2 та ч. 3 ст. 68 КК України, які встановлюють максимальні строк та розмір покарання для зазначених стадій злочину».

Л і т е р а т у р а

1. *Кримінальне право України: Загальна частина* : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закладів освіти / М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов [та ін.] ; за ред. проф. М. І. Бажанова, В. В. Стапшиса, В. Я. Тація. — К. ; Х. : Юрінком Інтер ; Право, 2001. — 416 с.
2. *Кримінальний кодекс України*. Науково-практичний коментар. Т. 1. Загальна частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. — 5-те вид., допов. — Х. : Право, 2013. — 376 с.
3. *Российское уголовное право* : учебник. В 2 т. Т. 1. Общая часть / Г. Н. Борзенков, Л. В. Иногамова-Хегай, В. С. Комиссаров [и др.] ; под ред. Л. В. Иногамовой-Хегай, В. С. Комиссарова, А. И. Рарога. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : ТК Велби ; Проспект, 2007. — 528 с.

Лілія Керимівна КРАВЕЦЬ,

асистент кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ, ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ ЗА ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ

Концепція реформування кримінальної юстиції країни 2008 р., порушивши питання необхідності створення інституту кримінального проступку в системі кримінального законодавства України, створила, як для українського законодавця, так і для вітчизняних науковців, потребу у вирішенні значної низки завдань щодо доклад-

ного дослідження структури побудови, формування та законодавчого визначення зазначеного інституту.

Отже при визнанні кримінального проступку різновидом кримінального правопорушення, поряд із злочином, докладного визначення потребує не тільки саме коло діянь, які мають бути віднесені до таких проступків, а й також з'являється необхідність чіткого визначення й наслідків вчинення таких діянь. Зокрема, розмір суспільної небезпеки проступку має бути врахований при визначенні кримінальної відповідальності за нього, а також в процесі реалізації останньої.

Сформований чинним законодавством порядок здійснення кримінальної відповідальності поряд із її реалізацією передбачає і підстави для звільнення від неї, також однією із форм реалізації кримінальної відповідальності є засудження особи із звільненням її від покарання. Логічним вбачається дослідження застосування таких положень при вчиненні особою кримінального проступку.

Звільнення від кримінальної відповідальності саме не як виправдання особи, а як прояв загальної тенденції розвитку кримінального законодавства в напрямі пом'якшення відповідальності за злочини невеликої та середньої тяжкості, вчинені вперше, є законодавчим втіленням державного гуманізму, наданням державою людині, яка оступилася, можливості виправитися [3].

Отже формуючи інститут кримінального проступку як кримінального правопорушення, що має менший, ніж злочин, ступінь суспільної небезпеки, логічним є становлення і підстав для звільнення від кримінальної відповідальності за їх вчинення. Поряд з цим, зважаючи на те, що злочин та проступок є різновидом одного цілого — кримінального правопорушення, яке є підставою для кримінальної відповідальності, вважаємо, що й підстави для звільнення від неї у проступку та злочину мають бути аналогічні.

Поряд з цим не можемо провести таку аналогію у випадку звільнення від покарання та його відбування.

Так, звільнення від покарання та його відбування в загальному вигляді являє собою специфічну (в ідеалі — нетипову, виняткову, а в реальному житті — найбільш поширену) форму реагування держави на злочин. З одного боку, цей різновид передбачених кримінальним законом заходів впливу на поведінку особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, дозволяє не залишити злочин поза увагою, засудивши винного за його вчинення, а з другого — досягти мети покарання без його реального або повного виконання [2, с. 111].

Згідно з підтриманою нами пропозицією кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія» кримінальний проступок має бути визначено як вид кримінального правопорушення, що має знижений ступінь суспільної небезпеки, який не тягне судимості; та в якості стягнень, які мають бути застосовані до осіб, визнаних винними у вчиненні кримінального проступку, названо: штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадські роботи, виправні роботи, арешт [2].

Проаналізувавши зміст ст. ст. 74, 80, 84, 85 діючого КК, вважаємо, що наведені в них положення можуть бути застосовані в тому числі і до кримінального проступку, оскільки, як і в випадку визначення підстав звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені цими нормами загальні положення звільнення від покарання та його відбування є такими, що властиві та можуть бути застосовані для кримінального правопорушення в цілому, а отже, як для злочину, так і для проступку.

Поряд з цим, як вбачається із змісту статей 75, 79, 81, 82, 83 КК, звільнення від відбування покарання за ними пов'язано саме з конкретно призначеними видами покарання — у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, обмеження волі, а також позбавлення волі. Оскільки, як було визначено вище, окрім стягнення у вигляді виправних робіт, за вчинення кримінального проступку перелічених строкових стягнень призначати не пропонується, то відпадає і необхідність визначення порядку звільнення від відбування таких стягнень.

Поряд з цим вважаємо недоцільним встановлення і звільнення від відбування стягнення у виді виправних робіт, зважаючи на таке.

Як вже було визначено вище, проступок як кримінальне правопорушення, що має меншу суспільну небезпеку, ніж злочин, в якості наслідків за вчинення не має передбачати судимість. Отже, на відміну від особи, яка звільняється від відбування покарання за вчинення злочину, але, згідно з положеннями розділу XIII КК перебуває у стані судимості, як заходу кримінально-правового впливу, особа, що вчинила кримінальний проступок, при такому звільненні фактично звільняється від кримінальної відповідальності, що нівелює інститут звільнення від покарання та його відбування, а отже робить недосяжною поставлену перед таким інститутом мету.

1. *Кримінальний проступок у доктрині та законодавстві* : монографія / за заг. ред. проф. В. А. Тулякова. — Одеса : Юридична література, 2012. — 424 с.

2. *Письменський Є. О.* Звільнення від покарання та його відбування в системі заходів кримінально-правового впливу // Часопис цивільного і кримінального судочинства. — 2012. — № 5 (8). — 120 с.

3. *Про практику застосування судами законодавства*, що регулює закриття кримінальних справ, Верховний Суд України. Узагальнення судової практики від 20.02.2004 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0003700-04>

Катерина Вадимівна ВОЛОШИНА,

аспірант кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»

КРИМІНАЛЬНО-ПРОВАВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕВИКОНАННЯ РІШЕННЯ СУДУ

Правові перетворення, що відбулися в Україні з моменту становлення її як незалежної держави, призвели до зростання рівня злочинності, особливе місце в структурі якої займають злочини проти правосуддя.

Правосуддя — особлива функція державної влади, що здійснюється через розгляд і вирішення в судових засіданнях прав та інтересів громадян, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань із встановлених законом карних заходів. Правосуддя є втіленням єдності держави, суспільства і громадянина, формою вираження ідей і принципів законності та справедливості. Згідно зі ст. 55 Конституції України кожному громадянину гарантується право на захист у суді його порушених прав і свобод.

Правосуддя в Україні регулюється розділом VIII Конституції. Даний закон направлений на такі аспекти судової системи України:

— незалежність і недоторканність суддів гарантуються Конституцією і законами України (ст. 126);

— правосуддя здійснюють професійні судді та, у визначених законом випадках, народні засідателі і присяжні (ст. 127);

— судді при здійсненні правосуддя незалежні і підкоряються лише закону.